

Čeprav v Evropskem prostoru že vrsto let obstaja vrsta baz podatkov o poslovanju poslovnih subjektov, bo s sistemom povezovanja poslovnih registrov - BRIS (*Business Registers Interconnection System*) kmalu dosežena večja transparentnost njihovega poslovanja.

BRIS

S sistemom povezovanja poslovnih registrov do večjega pregleda nad poslovanjem poslovnih subjektov

Mag. Mojca Kunšek

Kot ugotavlja Evropska Komisija v akcijskem načrtu za e-upravo za obdobje 2016 – 2020 z dne 19. aprila 2016, enotni trg EU ne more učinkovito delovati brez čezmejnih digitalnih javnih storitev, ki olajšujejo dostop do trgov, povečujejo zaupanje in spodbujajo konkurenčnost na enotnem trgu ter omogočijo podjetjem enostaven začetek in širitev poslovanja ter delovanje v drugih državah članicah prek javnih vseobsežnih e-storitev.

Z enotno platformo do podatkov o podružnicah

Z Direktivo 2012/17/EU glede povezovanja centralnih in trgovinskih registrov ter registrov družb¹ (v nadaljevanju Direktiva 2012/17/EU) se na notranjem trgu Evropske unije vzpostavlja sistem povezovanja poslovnih registrov, ki ga bodo sestavljali poslovni registri držav članic EU in Evropskega gospodarskega prostora, evropska osrednja platforma in portal kot evropska elektronska točka za dostop.

Za javen dostop do podatkov in listin v sistemu povezovanja poslovnih registrov bo na ravni držav članic Evropska komisija vzpostavila portal, ki bo deloval kot evropska elektronska točka za dostop. Portal bo deloval v okviru evropskega portala e-pravosodje. Prek njega bodo lahko uporabniki vlagali poizvedbe o družbah in njihovih podružnicah v drugih državah članicah. Podatke in listine bodo zagotavljali poslovni registri držav članic. Pri tem bo platforma

¹ Direktiva 2012/17/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. junija 2012 o spremembi Direktive Sveta 89/666/EGS ter direktiv 2005/56/ES in 2009/101/ES Evropskega parlamenta in Sveta glede povezovanja centralnih in trgovinskih registrov ter registrov družb (v nadaljevanju Direktiva 2012/17/EU) (Uradni list EU, L156/2012).

delovala kot centraliziran skupek orodij informacijske tehnologije z različnimi funkcionalnostmi in opravljala funkcijo vmesnika z evropsko točko za dostop in neobveznimi točkami za dostop, ki jih bodo lahko vzpostavile države članice.

Prav tako pa bo platforma poslovne registre držav članic tudi povezovala. Prek nje bo med registri držav članic potekala komunikacija o začetku ali končanju likvidacijskih postopkov, postopkov zaradi insolventnosti družbe ter izbrisu družbe iz poslovnega registra, kadar bo imel ta izbris pravne posledice v državi članici, v kateri je poslovni register družbe.

Obvestila bodo morala biti poslana ali biti na voljo poslovnemu registru v drugi državi članici, kjer so vpisane podružnice izbranih družb. Države članice, v katerih so registri podružnic, pa bodo morale zagotoviti, da se podružnice družb, ki so prenehale poslovati, brez odlašanja in če je to ustrezno, po končanju likvidacijskega postopka izbrišejo iz registra. Ob tem velja izpostaviti, da se Direktiva 2012/17/EU ne bo uporabljala tudi za podružnice družb iz tretjih držav, za katere ne bo veljala zakonodaja države članice.

Poleg tega se bodo poslovni registri obveščali tudi o čezmejnih združitvah in o vpisu družbe v poslovni register, ki je nastala s čezmejno združitvijo. Izmenjava podatkov med poslovnimi registri bo potekala na podlagi enotnih identifikatorjev v standardnem formatu za sporočila in v ustrezni jezikovni različici.

Evropska komisija je izdala tudi Izvedbeno uredbo (EU) 2015/884 z dne 8. junija 2015 o določitvi tehničnih specifikacij in postopkov, potrebnih za sistem

povezovanja registrov, v kateri so podrobneje urejeni sistem povezovanja poslovnih registrov, vsebina obvestila o razkritju v zvezi s podružnicami tujih podjetij in obvestilo o čezmejni združitvi. Države članice pa morajo v skladu s prehodnimi določbami člena 5 Direktive 2012/17/EU, prenos določb direktive zagotoviti v dveh letih po objavi te Izvedbene uredbe 2015/884 (to je do 8. junija 2017).

Države članice bodo morale v skladu z Direktivo 2012/17/EU brezplačno zagotoviti podatke o firmi in pravni obliki družbe, registriranem sedežu družbe, državi članici, v kateri je družba registrirana, ter registrski številki družbe. Poleg tega bodo morale zagotavljati tudi podatke in listine, kot je akt o ustanovitvi in statut ter njune spremembe, vsakokratni čistopis omenjenih dokumentov, podatke o članih organov vodenja in nadzora, osnovni kapital družbe, letno poročilo, spremembe sedeža, podatke o prenehanju družbe, sodne odločbe o ugotovitvi ničnosti družbe, podatek o imenovanju likvidacijskih upraviteljev in ustavitvi postopka likvidacije.

Nabor podatkov in listin o podružnicah tujih podjetij bo obsegal podatke o naslovu in dejavnosti podružnice, registru matične družbe in njeni registrski številki, firmi in pravni obliki matične družbe, firmi podružnice, če je drugačna od firme matične družbe, imenovanju, prenehanju funkcije ter podatke o osebah, pooblaščenih za zastopanje matične družbe v poslih s tretjimi osebami in v sodnih postopkih, prenehanju matične družbe, imenovanju upraviteljev ter prenehanju likvidacije, računovodskih dokumentih in zaprtju podružnice.

Prenos Direktive v slovenski pravni red in izvedba

Po predlogu Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o Poslovnem registru Slovenije (ZPRS-1B), ki je še v vladni proceduri, bo osrednji pristojni organ, prek katerega se bo v zvezi s sistemom povezovanja poslovnih registrov (kot dela evropskega portala e-pravosodje) zagotavljala izmenjava podatkov in listin med poslovnimi registri držav članic in sodnim registrom ter javnost podatkov in listin Agencija Republike Slovenije za javno-pravne evidence in storitve (AJPES). Glede dostopa do podatkov in listin ter izmenjave podatkov v sistemu povezovanja poslovnih registrov se bo na ravni Republike Slovenije zasledovalo načelo brezplačnosti, ki je že zdaj uveljavljeno pri vpisih v sodni register in javnem dostopu do podatkov in listin iz sodnega registra ter javnih objav prek spletnih strani agencije. Pri tem bodo morale biti spletne strani agencije zasnovane tako, da vpogled podatkov o subjektu vpisa v sodni register vsebuje tudi povezavo do vpogleda o udeležbi v povezanih osebah. Prikaz vpogleda o udeležbi v povezanih osebah se bo izvedel na zahtevo uporabnika. Povezanost podatkov se bo izvedla avtomatično na podlagi enotne identifikacijske številke fizične ali pravne osebe, ne da bi bilo treba uporabniku številko vpisati. Po določbah Zakona o varovanju osebnih podatkov (ZVOP-1)² pa vpogled o udeležbi v povezanih osebah ne bo smel vsebovati EMŠO in davčne številke fizične osebe.

V sistemu povezovanja podatkov bo tako ključno vlogo igral identifikator, ki se bo v skladu s predlogom novega 7.a člena Zakona o Poslovnem registru Slovenije (ZPRS-1)³ dodeljeval kapitalnim družbam (družba z omejeno odgovornostjo, komanditna delniška družba in evropska delniška družba) in podružnicam tujih podjetij, ki so jih odprla tuja podjetja iz držav članic Evropske unije. Enotni identifikator bo omogočil nedvoumno identifikacijo družb in podružnic tujih podjetij v komunikaciji med registri prek sistema povezovanja registrov in bo moral vsebovati elementa, ki bosta omogočala identifikacijo Republike Slovenije in Poslovnega registra Slovenije, matično številko družbe in podružnice tujega podjetja v tem registru ter po potrebi element za preprečevanje napak pri identifikaciji.

Prek sistema povezovanja poslovnih registrov se bo tako o kapitalnih gospodarskih družbah in podružnicah kapitalnih družb iz držav članic, ki so subjekt vpisa v sodni register, in ki jim bo v skladu z Direktivo 2012/17/EU določen enotni identifikator, zagotavljalo naslednje:

- javen dostop do podatkov in listin, ki jih državam članicam nalaga Direktiva,
- izmenjava obvestil med sodnim registrom in sistemom povezovanja poslovnih registrov, in sicer:
  - posredovanje podatkov o začetku ali končanju postopka likvidacije ali izbrisa brez likvidacije, prisilne poravnave ali stečaja nad subjektom vpisa in o vpisu izbrisa subjekta vpisa iz sodnega registra (predlagani nov 49.c člen Zakona o sodnem registru (ZSReg)⁴,

² Zakon o varovanju osebnih podatkov - ZVOP-1, Uradni list RS, št. 86/2004 in nasl.

³ Zakon o Poslovnem registru Slovenije - ZPRS-1, Uradni list RS, št. 49/2006 in nasl.

⁴ Zakon o sodnem registru - ZSReg, Uradni list RS, št. 13/1994 in nasl.

- prejem podatkov o začetku ali končanju postopka likvidacije, postopka zaradi insolventnosti, postopka izbrisa ali postopka prenehanja tujega podjetja države članice in o prenehanju takega podjetja zaradi izvedbe postopka izbrisa podružnice po določbah 683.a člena Zakona o gospodarskih družbah (ZGD-1)⁵, ki jo kapitalna družba iz druge države članice ustanovi v Republiki Sloveniji (kot je bila ureditev dopolnjena z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o gospodarskih družbah - ZGD-1J⁶,
- posredovanje podatkov o vpisu v sodni register družbe s sedežem v Republiki Sloveniji, ki je pri čezmejni združitvi udeležena kot družba, ki izide iz združitve, za potrebe obveščanja registrov držav članic v skladu s četrtem odstavkom 622.1 člena ZGD1,
- prejem podatkov o vpisu tujega podjetja države članice v register druge države članice EU ali EGP, ki je pri čezmejni združitvi udeleženo kot družba, ki izide iz združitve, zaradi izvedbe postopka vpisa izbrisa prevzete družbe iz sodnega registra po sedmem odstavku 622.k člena ZGD-1.

Po predlogu novega 49.b člena ZSReg se bo v sistemu povezovanja poslovnih registrov omogočil dostop do vseh podatkov, ki jih že sedaj vsebuje sodni register, pa tudi do letnih poročil, ki so objavljena v skladu z 58. členom ZGD-1 in do listin, ki se nahajajo med uradnimi

javnimi objavami. Dostop do podatkov in listin bo omogočen na podlagi iskalne zahteve, ki se prek elektronske točke za dostop na evropskem portalu e-pravosodje, kot dela sistema povezovanja poslovnih registrov, oddal v skladu s pravili in tehničnimi zahtevami portala. V primeru, da se bo zahteva nanašala na listino, ki se še ne vodi v informatizirani zbirki listin, pa jo bo registrsko sodišče pretvorilo v elektronsko obliko in posredovalo v sistem povezovanja poslovnih registrov.

AJPES bo aplikacijo vzpostavil v juniju 2017, povezovanje z ostalimi registri v EU pa bo aktivirano, ko bodo vse države, ki so danes še na različnih stopnjah razvoja aplikacije, vstopile v sistem.

Sistem povezovanja poslovnih registrov pa je le ena izmed nalog, ki si jih je v omenjenem akcijskem načrtu zadala Evropska komisija. V naslednjih letih naj bi namreč vzpodbujala povezovanje registrov insolventnosti, vzpostavila enojno okence za namene poročanja v pomorskem prometu in digitalizirala prevozne e-dokumente, dokončala vzpostavitev elektronske izmenjave informacij o socialni varnosti ter vzpodbujala države članice pri razvoju storitev čezmejnega zdravja. ■

Predstavite svoje podjetje v tujini

Virtual Fair

www.poslovniportal.si

⁵ Zakon o gospodarskih družbah - ZGD-1, Uradni list RS, št. 46/2016 in nasl.

⁷ Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o gospodarskih družbah - ZGD-1J, Uradni list RS, št. 15/2017